

Позиция на Асоциацията на прокурорите в България

Позиция на Асоциацията на прокурорите в България по повод разпорежданията на Върховния касационен съд от 2 октомври 2025 г., с които се приема, че след изтичане на шестмесечния срок по чл. 173, ал. 15 от Закона за съдебната власт временното ръководство на прокуратурата е изгубило легитимност.

Прокуратурата е конституционно установен орган и стабилността на нейното ръководство е непосредствен гарант за върховенството на правото, защитата на правата на гражданите и предвидимостта на наказателната политика, поради което решенията по тези въпроси следва да се вземат единствено в рамките на Конституцията и закона и при стриктно зачитане на правната сигурност.

Въведеното от законодателя ограничение за продължителността на временното изпълняване на функциите има легитимна цел – да се предотврати продължително временно управление и да се укрепи институционалната предвидимост. Текстът, обаче страда от неprecизност и поражда тълкувателни колизии. В правовата държава обратното действие е допустимо само, ако е предвидено изрично и недвусмислено, по общото правило в преходните и заключителните разпоредби. При липса на такава изрична воля на законодателя не може тълкувателно да се предполага ретроактивност, тъй като това засяга вече възникнали правоотношения, създава непоследователност в практиката и подкопава доверието в правния ред.

АПБ заявява уважение към ролята на Върховния касационен съд за уеднаквяване на практиката, но подчертава, че съдебните мотиви не могат да заместят изрична законодателна воля, нито да разширяват приложното поле на нормите отвъд техния текст. Корекции на законодателния режим следва да се извършват от законодателя чрез ясни и непротиворечиви правила, а не по косвен път през процесуални откази или разширителни тълкувания, които рискуват да подменят разделението на компетентностите и да създадат правна несигурност.

Наред с това АПБ счита за необходимо да се внесе недвусмислена яснота относно компетентностите на органите в съдебната власт. Определянето на временното ръководство на прокуратурата е правомощие на Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет. Актовете на този орган са валидни и пораждат правни последици до тяхната отмяна по установения от закона ред, а именно чрез съдебен контрол пред Върховния административен съд. Публични внушения в противоположен смисъл, когато не е налице съдебна отмяна по надлежния ред, създават риск от правен хаос, затрудняват наказателното правораздаване и уронват общественото доверие. Косвени процесуални актове или откази за образуване на производства не могат да дерогират решенията на ВСС, нито да подменят предвидения механизъм за тяхното оспорване. Ясното разграничаване на компетентности е условие за институционална стабилност и предвидимост.

В този контекст Асоциацията на прокурорите в България призовава законодателя към прецизност и изрична регламентация на всяка форма на обратно действие, когато такава се цели, а всички институции – да действат прозрачно, мотивирано и в рамките на своите конституционно и законово определени правомощия. Само чрез ясни правила, стриктно разделение на компетентностите и уважение към предвидения съдебен контрол могат да бъдат гарантирани стабилността на институциите, предвидимостта на правния ред и защитата на обществения интерес.

В навечерието на Четвъртия форум на главните прокурори от Балканите в София и непосредствено след срещата на главните прокурори от ЕС в Хага, АПБ категорично заявява: стабилността на прокуратурата е неотменим национален и европейски ангажимент. България дължи на своите граждани и на своите партньори правна сигурност и предвидимост.

АПБ ще продължи да отстоява върховенството на правото, професионалната независимост на прокурорите и институционалната устойчивост на прокуратурата. Убедени сме, че ясните правила, стриктното разделение на компетентностите и уважението към предвидения съдебен контрол са верният път за съхраняване на доверието в съдебната власт и за ефективна защита на правата на гражданите.

03 Октомври 2025